

Mölndalsåns vattenråds yttrande över "Avgränsningssamråd Landvetterkrossen - Ansökan om tillstånd för täkt av berg samt deponi för inert avfall inom fastigheten Lillhult 1:26 i Härryda kommun"

Mölndalsåns vattenråd (se bilaga) verkar för att vattnet inom Mölndalsåns avrinningsområde uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Vattenrådet väljer därför att framföra sina synpunkter gällande rubricerad detaljplan.

Bakgrund

Veidekke Industri AB avser att söka fortsatt och utökat täktillstånd inklusive krossning av berg samt tillstånd till deponi för inert avfall, mekanisk bearbetning av avfall och asfaltverk på fastigheten Lillhult 1:26, där de idag bedriver täktverksamhet sedan 2018. Täkten ligger i nära anslutning till Landvetter flygplats, ca 1 km sydöst om Härryda och strax norr om riksväg 40. Verksamhetsområdet omfattar ca 33 ha varav brytningsområdet utgör ca 20 ha. Avrinning från täktområdet sker till Mölndalsån som i sin tur rinner till Rådasjön. Rådasjön är råvattentäkt för Mölndals stad och reservråvattentäkt för Göteborgs stad.

Nuvarande verksamhet omfattar maximalt uttag av berg på 3 miljoner ton, med maximal årlig produktion bergmaterial på 300 000 ton. Verksamheten innefattar även återvinning av massor som betong, asfalt, tegel och matjord.

Kommande tillstånd söks för 30 år. Följande verksamhet kommer att beskrivas och konsekvens-bedömas i ansökan:

- Brytning, förädling och försäljning av berg omfattar en årsproduktion på ca 500 000 ton, upp till maximalt 750 000 ton per år.
- Mottagning, mekanisk bearbetning av inerta fraktioner och schaktmassor (jord, sten och lera) om totalt 250 000 ton per år.
- Deponering av inert avfall om totalt 300 000 ton per år.
- Tillverkning av upp till 200 000 ton asfalt per år samt återvinning av upp till 60 000 ton asfalt per år (ej tjärasfalt).

Den mekaniska bearbetningen kommer att ske på ytor som utgörs av asfalt eller ytskikt med motsvarande täthet eller med en geologisk barriär vilken uppfyller kraven för deponi för inert avfall.

Den planerade deponiverksamheten innefattar utfyllnad med inert avfall av färdigbrutna områden i täkten. De aktuella massorna är olika typer av överskottsmassor såsom berg, jord, schaktmassor etc. Inerta material såsom betong, tegel och liknande kan i viss omfattning komma att nyttjas för konstruktion i deponin. Endast massor som får lov att läggas på deponi för inert avfall, d v s som uppfyller kraven i 21–24 §§ i Naturvårdsverkets deponeringsföreskrifter (2004:10) kommer att tas emot för deponering och/eller konstruktion. Den geologiska barriären kommer att uppfylla kraven för deponi för inert avfall och utgörs av ett minst 0,5 meter tjockt lerlager.

Vatten från verksamheten uppkommer i form av dagvatten från mottagningsytor, körvägar och liknande och från länshållningsvatten från brytningsområdet. Lakvatten, dvs. vatten som kommit i kontakt med avfall, förekommer från deponerings- och återvinningsverksamheten. Allt vatten pumpas så att det leds genom sedimenteringsdamm för partikel- och oljeavskiljning. Den befintliga sedimentationsdammen på anläggningen föreslås utökas till större volym alternativt kompletteras med en ytterligare damm för att öka kapaciteten. Sedimentationsdammarna är lokaliserade i verksamhetsområdets norra del. Efter partikel- och oljeavskiljning i sedimenteringsdamm rinner utgående vatten på översilningsytor och passerar ett våtmarksområde, alternativt avleds via dike, innan det når Mölndalsån norr om täktområdet. Det huvudsakliga fokuset på vattenhanteringen kommer att vara att säkerställa att grumling inte sker, kvävepåverkan från sprängning samt kontroll för att säkerställa att vattnet inte innehåller förhöjda föroreningshalter.

Verksamheten har i sitt egenkontrollprogram rutiner för att minimera risken för påverkan på utgående vatten. Utgående vatten kontrolleras dagligen okulärt med avseende på grumling och eventuell oljeförekomst. Vid avvikelser vidtas korrigerande åtgärder och åtgärdernas effekt följs upp. Maskiner och utrustning kontrolleras regelbundet och uppställning av fordon och maskiner sker på plats med skydd mot spridning av eventuellt spill. Den planerade verksamheten bedöms inte påverka Mölndalsåns statusklassning, vilket det ytterligare kommer att belysas i kommande MKB.

Vattenrådets synpunkter

Det nya vattenskyddsområdet för Rådasjön och Norra Långvattnet förväntas beslutas av länsstyrelsen under 2022. Täkt- och deponiområdet kommer att ligga i tertiära zonen. I samband med miljöprövning av täktverksamhet och vattenverksamhet ska syftet med vattenskyddsintresset vägas in och ligga till grund för bedömning av verksamhetens möjlighet att erhålla tillstånd och vilka villkor som sätts. Detta gäller inom hela vattenskyddsområdet även om föreskrifter inte finns i denna zon. Försiktighetsprincipen bör gälla i alla verksamhetens etapper. Syftet med en tertiär skyddszon är att skydda råvattnet från påverkan i ett långt tidsperspektiv. Den tertiära skyddszonen bedöms som viktig för att tydliggöra vattentäktens betydelse vid mer långsiktig planering, varför verksamhet som bergtäkt och deponi behöver säkerställa att en negativ påverkan inte kommer ske, även på lång sikt.

Rutiner kring och hantering i mottagningskontrollen är mycket viktig, för att säkerställa att rätt sorts material läggs på deponin, och att föroreningshalter inte överskrids. Detta bör beskrivas i ansökan. Det bör förtydligas i handlingen hur verksamheten bedömer och säkerställer att asfalt utgör ett inert material.

Uppgiften om mängder asfalt per år som förväntas tas emot årligen skiljer sig i handlingen (kap 2 jämfört kap 6.4).

Det bör förtydligas i kapitel 6.3 att asfaltsmassor kommer tas emot.

Det bör förtydligas hur verksamheten riskerar att påverka grundvattenkvaliteten och vilka åtgärder som vidtas för att minimera dessa risker. I handlingen behandlas främst påverkan på grundvattennivån.

Det är mycket viktigt att den geologiska barriären uppfyller kraven, och att det även på lång sikt säkerställs att deponin inte läcker föroreningar som påverkar vare sig grundvatten eller ytvatten. Detta bör tydligt redovisas i ansökan.

Vattenrådet föreslår att lakvattnet från deponin renas separat innan det når sedimentationsdammen. Detta då reningen kan bli mycket mer effektiv om en mindre volym med högre föroreningshalter renas, mot om lakvattnet först späds med dagvatten i sedimentationsdammen. Föroreningar ska renas vid källan, och utspädning ska inte vara ett argument för påverkan på en känslig recipient vare sig via ytvatten eller grundvatten.

Det bör utredas hur ökade transporter till och från täkts- och deponiområdet ökar risken för olyckor på väg där en av följderna är risk för läckage till yt- och grundvatten.

Det bör utredas hur en kontinuerlig mätning av vattenkvalitet kan ske av utgående vatten från sedimenteringsdammar. Den nya sedimentationsdammen bör vara dimensionerad så att inte orenat vatten når Mölndalsån ens vid långvarigt skyfall.

Det anges i ansökan både att vattnet efter sedimentationsdammen leds i dike till Mölndalsån, och att vattnet leds till översilningsytor och passerar ett våtmarksområde innan det når Mölndalsån. Det behöver klargöras om ytterligare rening genom översilning kan förväntas efter sedimentationsdammen, eller om vattnet rinner i dike. Kommer våtmarken att påverkas av läns pumpningen av grundvatten i brytningsområdet? Kan området förändras och ge minskad reningseffekt? Om möjligt anpassa översilningsområdet för utloppsvatten från dammen så att avrinning via dike till Lillhultsbäcken eller ån undviks, fördröjs resp. minimeras.

För att minimera risken för spridning av petroleumprodukter vid eventuell olycka, bör det finnas planer för att förhindra att bränslen och hydrauloljor når Mölndalsån. Detta kan tex beskrivas i en beredskapsplan. Planen bör omfatta åtgärder som förbygger utsläpp och som hanterar konsekvenserna av ett eventuellt utsläpp.

Grundvattennivån bör övervakas kontinuerligt så att inte vattennivåerna i omgivande våtmarker och vattendrag sänks. Om det skulle ske måste man direkt vidta åtgärder för att stoppa vattensänkningen och återställa den naturliga nivån.

Härryda kommun har gjort en våtmarksinventering. I detta material bör finnas uppgifter om eventuella äldre våtmarker inom aktuellt område och om deras eventuella potential till återvätning av landskapet. Detta bör kompletteras och kommenteras.

Möjligheterna att nå God ekologisk status för Mölndalsån, enligt gällande förvaltningsplan, får inte försvåras.

Vattenrådets roll

Avslutningsvis framhålls att Mölndalsåns Vattenråd önskar bli delaktiga, helst i ett tidigt skede, i diskussioner om de planer som berör Mölndalsån.

För Mölndalsåns vattenråd

Anders Enelund
Ordf.

/ Monica Dahlberg
sekr.

Representanter i Mölndalsåns vattenråd

Kommun/Organisation	Ledamöter	Ersättare
Bollebygds kommun	Sassi Wemmer (MP)	Oscar Sjöo (M)
	Emelia Holmström	Vakant
Härryda kommun	Bengt Johansson (M) v. ordf.	Erik Lagerström (L)
	Emma Nevander (tjl.)	Vakant
Mölndals stad	Anders Enelund (M) ordf.	Ann Rane
	Gun Kristiansson (S)	Peter Reneby
Göteborgs Stad	Emma Dolderer (C)	Vakant (Pol.)
	Inger Kjellberg, Kretslopp & vatten	Lena Blom, Kretslopp & vatten
Lerums kommun	Robert Blomberg (C)	Jon Haraldsson (S)
	Axel Lindqvist	Vakant
Mölndals Kvarnby	Leif-Henrik Andersson	Thomas Ericsson
Mölndalsåns fiskeråd	Jack Olsson	Torbjörn Löfgren
Sportfiskarna	Niklas Wengström	Vakant
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	Lilian Samuelsson	Anders Olsson
Södra Skogsägarna	Jonas Johansson.	Bertil Svensson
Naturskyddsföreningen	Michael Nilsson	Leif Lithander
Göteborgsregionen (GR) / Göta älvs vattenvårdsförbund	Monica Dahlberg, sekr.	